

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.	— fl.
Fél évre	4 kor.	— fl.
Negyed évre	2 kor.	— fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendőek.

Megjelenik
minden Szerdán.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlköázásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VII. évfolyam.

Szászsebes, 1902. Deczember 31.

14. szám.

Előfizetési felhívás.

Az ujévvel ismét egy új évnegyed kezdődővén lapunk VII.ik évfolyamában, felkérjük hazánk összes erdészeti és vadászati altisztjeit, hogy lapunkat az előfizetők sorába való tömeges belépés által az eddiginél nagyobb mértékben pártolni sziveskedjenek.

A lap terjesztésében nagy szolgálatot tehetnek eddigi tisztelt hiveink az által, hogy annak létezéséről, irányáról és közös küzdelmünk céljáról a környékükbeli kartársakat felvilágosítják s annak a csekély áldozatnak a meghozatalára, melylyel a lap járatása jár, buzditják. Végre is be kellene látniok az erdészeti és vadászati altiszteknek, hogy csak úgy és akkor boldogulhatnak, ha szorosán összetartva együtt igyekeznek kitűzött céljaik felé.

Itt nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy az elmúlt időkre még több mint 200 olvasónk nem felelt meg kötelezettségének, mi nem csak anyagi gondokat, de sok fölösleges munkát is okoz a kiadóhiválnak, mert azoknak a nevei, kik a múlt október havát megelőző időkre vannak tartozásban, mindaddig, míg hátralékukat ki nem egyenlítik, nem vezethetjük át a VII.ik évfolyam nyilvántartásába s így kétféle nyilvántartást kell vezetnünk.

Felkérjük továbbá összes barátainkat, hogy

előfizetéseiket mindnyájan lehetőleg jövő január hó 10-ig beküldeni sziveskedjenek s azok pedig, kik lapunkat tovább járatni nem óhajtják, őszintén nyilatkozzanak, nehogy a felesleges tovább küldéssel magunknak hiábavaló költségeke okozzunk, megjegyezvén még azt is, hogy törvény szerint az, ki 3 példányt egymás után elfogad, előfizetőnek tekinthető s fizetésre kötelezhető.

Végül kérjük még a pénz beküldésénél a czimszalag számát az utalvány szelvényére feljegyezni.

Szászsebesen 1902 évi december 31-én.

**Az „Erdészeti Újság”
kiadóhivatala.**

Boldog Ujévet!

Alig hogy kikerül mai lapunk a rotációs gép hengere alól, alig hogy egy párat fordul az óra mutatója, földünk legnagyobb haldoklója, az ó esztendő kiadja páráját s letűnik az ismeretlenség homályos mélységébe. Holnap már csak olyanképen fogunk róla megemlékezni, mint valamely krónikás eseményről, melyről azt sem tudjuk bizonyosan, hogy vajjon valóság volt-e vagy csak mese.

Azt mondják az emberbuvárok, hogy a halál pillanatában a haldoklónak megtörő szemei előtt elvonul egész élete, végig élvezi vagy

végig szenvedni annak minden mozzanatát s a szerint, a mint a kedves vagy a rossz emlékek tulnyomóak, kellemes vagy kinteljes a halála is. Vajjon midőn ez a mi esztendőnk most, midőn végső haláltusájában vonaglik, szinte végig pillant az idejében előfordult eseményeken? Ha az esztendő nem is, de mi szegény halandói a földnek szeretünk ilyenkor, midőn elértünk az évforduló határára, végig tekinteni a mult eseményein s igyekeznünk lelki szemünkkel áthatolni a jövőt burkoló homályon.

A ma kimuló esztendő szerény véleményünk szerint csak kevés helyen fog kedves emlékeket hagyni maga után, mert inkább csak a reményeknek, mintsem a tényeknek az esztendeje volt. A gazda ember sok reményében csalódott, az üzletembert megbénította az üzleti élet általános pangása, a közhivatal viselő pedig a várt fizetésemelés helyett csak azt a reményt kapta, hogy a mi nem történt meg ma, az megtörténik talán holnap, reményljen hát csak tovább s legyen béketűrőssel.

Szóval kevés az olyan ember, a ki a most kimuló esztendő adományaival meg lenne elégedve s a ki nem csak a vártat, de talán még annál is többet kapott volna.

Az erdészeti és vadászati altisztek a lefolyt esztendőt ismét csak gyászkeretbe foglalva helyezhetik el emlékeik tárházába. Igen, gyászkeretbe foglalva, mert derék harcztársaiknak egész sorát kiragadta a könyörtelen halál soraikból s kiragadta olyan módon a mi-

lyennek korunkban már nem lenne szabad létjogosultsággal birnia. Ismét egész kis csapat veszett el kedves kartársaink közül gonosz kezek által elpusztítva, gyilkos fatolvajok és vadászok keze alatt elvérezve. Az átkos gyilkosság nyomában pedig már ott leselkedett az ádáz nyomoruság, hogy az áldozat hátramaradottjait megkaparintsa rettenetes karmaival. És ez a félelmetes sors örök idők óta ott lebegtetni lángpallosát mindnyájunk feje fölött s minden pillanában várhatjuk annak halálos csapását.

Ennek ellensúlyozásául vártuk és még folyton várjuk a helyzet javulását, a nyomor enyhülését, eddig azonban hiába. Az ó esztendő azonban meghal a nélkül, hogy az erre vonatkozó reményeink teljesedésbe mentek volna.

A világ rendje szerint azonban mi sem mulik el örökké s a halál nyomában új élet kél. Így nyomon követi a most elhaló ó esztendőt az új s tűnő reményeink helyett újak kelnek sziveinkben s hogy ezek teljesedésbe menjenek, szokta ezt minden ember más embertársának kívánni. A család, legyen az gazdag vagy szegény, a családi tűzhely köré csoportosulva várja az éjfél órájának megkonduktálását s mikor elhangzik az első óraütés, a család tagjai mintegy valamely láthatatlan hatalom által sarkalva, egy szívvvel, lélekkel kívánnak egymásnak „Boldog Újévet!”

Az erdészeti és vadászati altisztek is a mi véleményünk szerint egy közös, nagy családot

Bucsu a rengetegtől. *)

Győzött az éj; mély, rejtelmes homálya
Fátyolt borít az elhaló sugárra,
Mely itt-ott még a fák közt fölragyog,
Hirdetve némán, hogy meghalt a nap
S dicsőségéből semmi sem maradt,
Csak a felhőkre fecscent vérhabok.
Győzött az éj; komor, nehéz palástján
Csillagboglárok ezrei fénylenek,
Megannyi rablott kincs a naptól; — zsákmány,
Mit a bukó hős futva elvetett,
S a győző büszkén tűzött köntösére.
Egy hang se rezg a csillagfényes éjbe.
Elnémult minden; még a rengeteg

*) Mutatvány Harsányi Kálmán verseiből.

Öléből sem kél harsogó madárdal,
Elhalt az is a végső napsugárral,
S a csüggedt ágak busan lengenek
A fészek pelyhén nyugovók felett.

Sűrű bozót közt, uttalan vadonban,
Sötéten ingó tölgy, s cserfák alatt
Bolyongok újra... Oh, hadd lássalak
Csak egyszer még sejtelmes félálomban
Te bűvös-bájos méla rengeteg!...
Bucsucsuzni jöttem, bucsudalba szőttem
Szerelmem hozzád; elhagylak, megyek, —
Nehéz küzdelmek állnak még előttem
S elhivnak innen... álmaimnak vége,
Kiléptem már az élet küzdterére,
S hol annyit sirtam és örültem,
S hajszoltam olykor félörülten
Egy lengő párát, álom-alakot,
Ős fáid közt most utolszor vagyok.

Csak lopva jöttem, meg ne tudja senki!...
A vándorbotnak nem jó megpihenni.

képeznek, kiket bár nem a vér, hanem csak a szolgálat és hivatás kötelei fűznek egymáshoz, mégis rokonságuknak bensőséggel, szeretettel teljesnek kellene lennie, mert hiszen a vérbeli rokonokat az élet viszontagságai gyakran teljesen szétszórják a kenyérkereset rögzös mezején, ezek azonban valamennyien egy közös célnak a munkásai és szolgálói. Egy nagy és diszes családot képeznek s kell is, hogy képezzenek az összes erdészeti és vadászati altisztek s miután hivatásuk a tagokat szétszórta az egész hazában, keresniök kell egy közös családi tűzhelyet, melynél az ó esztendő eltemetvén, a nyomába lépő ujat felköszöntsék. Vajjon hol találhnának jobb családi tűzhelyet, melynél ha nem is testileg, hanem legalább szellemileg együtt lehessenek, mint a milyen részükre a mi szerény lapunk az Erdészeti Ujság, mely mint az anya az édes gyermekét, hasonlatosan öleli őket szerető keblére?

Ünnepeljük hát együtt mindnyájan ezt a nagy pillanatot, a melyben temetjük ugyan a nem teljesült s szétfoszlott reményeinket, de a melyben egyuttal újak élednek s egy szívvel, lélekkel kívánjunk egyik a másikának, közösen mindnyájunknak „Boldog Ujévet!”

A farkas. (Canis lupus).

Irta: Donászy Ferencz.

II.

A mi hazáját illeti, ordasunk ebben meg lehetne világpolgár, mert az északi félteke ő- és ujvilá-

gában sűrűbben vagy szórványosan, de majdnem mindenütt otthon van. A Pyrennek, az Ardennek és a Kárpátok hegységeiben, az Alpokon, a bércek és szakadékok öblei között egyiktől a másikig harsog borzalmas üvöltése, kivált a fagytól csikorgó, visszhangos téli éjszakákon. Norvégiában, Orosz-, Lengyelországban, Szibériában, nálunk Magyarországon és Erdélyben jól ismert rabló, továbbá lakja még Ázsiát is, Amerikának pedig Mexiko és Flóridától a Jegestengerig huzódó roppant területeit minden irányban bekalandozza.

Közép és Dél-Európa kultivált területein, Angliában és Szardinia szigetén stb. teljesen ki van már irtva, Németországban pedig szórványosan itt-ott, nagy ritkán és csakis akkor kerül egy-egy puskavégre, ha a határerdőségek és hegyek rejtekeiből odatéved. Izland, Grönland és a Közép-tenger szigetein valószínűleg sohse tanyázott, ellenben Oroszország, Szibéria és Lengyelország még valóságos paradicsoma nekik — de legkorlátlanabb paradicsoma és leggazdagabb vadászterülete a farkasoknak Észak-Amerika a Jeges-tenger partvidékétől egész Mexikóig...

Mert e mérhetetlen terület végtelen hegylánczai, szakadékos rengetegei, az óriási sziklahegység (Rocky-Mountains) éppen úgy, mint az északon fekvő Lorenzo-tótól a felső Missouriig terjedő 100.000 négyszögmért-földnyire huzódó terület és a Mississippi-folyó vidék 70.000 négyszögmért-földnyire terjedő fűtől hullámzó és vadban gazdag savannái, ontják neki a zsákmányt és prédát... az itt lakó hét szarvasfajban, a megszámlálhatlan bölénycsordákban, a Kabrid antilopban és a gyarmatosok marhái, lovai, disznói és juhaiban...

Nálunk a farkas, a Kárpátokon kívül, nagyobb erdőségeinkben, az Alföldön, a Tisza nádasaiban, Erdélyben majdnem mindenütt előfordul és zord teleken néha még a falukba és a kisebb városvégi házak közelébe is bemerészkedik. Így déákkoromban hallottam Nagy-Kanizsán, hogy egy leölt hasasdisznónak a beleit,

És mégis, mégis meg kell itt pihennem,
Bucsuzni jöttem én édes szerelmem!

Az éj leszállt, a hajnal messze jár még,
S én halkan lépek, mint az ingó árnyék,
Hogy el ne rebbenjen az édes álom,
Mely elterül e sejtelmes világon.

A csöndes éj szelid, komoly nyugalomát
Egy hulló száraz ág se törje meg;
A lombok is oly némán lengjenek
Mint bölcsőfüggöny, mit az őrangyalkák
Himbálnak lágyan, halkan nesztelen,
Hogy földi társuk álma szebb legyen.

Fütytös rigó, busan bugó galamb,
Vidám evetke, fürge őz: pihennek
Lombsátorába fönn, vagy lenn alatt,
Selymes gyöpén a buja rengetegnek.
Még a menyét picinyke karcsu teste
Is halkabban jár — áldozatra lesve.
S a vén bagoly, lomhán lebbentve szárnyát,

Odvából csak szomszédos ágra száll át,
Hogy meg ne törje azt a méla csendet,
Mely édes álmot ad a rengetegnek.

Aludj csak, álmodj bűvös rengeteg,
Én bucsuzom, de föl nem keltelek!

Mohos törzsére a bükk-óriásnak
Utólszor hajlik lázas homlokom,
S szent oszlopán a béke hajlokának
Utólszor is még — szépet álmodom.
Aztán majd jő a nagy, küzdelmes álom,
Ha megvalósul, s ott künn föltalálom.
De föltalálom-é?... Oh, rengeteg
Te nem tudod, hogy én hová megyek!...
Itt lettem költő!... itt e pázsitágyon,
És könnyem hull rá most, hogy elhagyom;
De el kell mennem, küzdelemre vágyom,
Szószékre lépek, elnémul dalom,
A lombzugásra nem csordul ki könnyem,
Bus éji szélre lelkem nem remeg;

melyeket egészen a szántó földekig nyuló kert végébe hajították ki, egy farkas elvitte; Zala-Egerszegen pedig megtörtént, hogy egy gazdának szemelattára fojtotta meg és vitte el a kutyáját városvégi portájáról, midőn éjszaka a nagy lármára kiment körülnézni, mert élelmében éppen nem válogatós és kielégíthetetlen falánságában felfal és elfogyaszt mindent, a mi elébe kerül s ezért elmondhatjuk róla, hogy a ragadozók között ő a sokatevő és mindentfalo, mint a keselyű a szárnyasok között.

A kisebb-nagyobb vadakon, háziállatokon kívül, megeszik mindenféle dögöt s ebbeli kiváló előszeretében közel áll a délvidékek hiénáihoz és dögkeselyűihez. Ezeken kívül befal, elemészt rókát, nyulat, egeret, madarat, gyikot, kigyót, békát a cserebogárral egyetemben, sőt, mint egyik-másik észlelő állítja, szükség esetén a kukoricza mellett nem veti meg az egyéb növényi eledeleket sem.

E notorius rabló — sunyogó és haramia természetének egészen megfelelő lakást választ magának. Vad hegyi erdők, messze elhuzódó, sűrű rengetegek, zegzugos szakadékok, lápok, nádas mocsarak, morotvák, járhatlan és hozzáférhetlen berkek, rétségek a legkedvencebb tartózkodási helyei, kivált száraz évszakokban, midőn a magasan kiálló nád- és gyékénytövek össze-visszafonódott zombékjai között mély üregek és szakadékok támadnak.

Bárhon üsse is fel azonban tanyáját, éhségzaklatta zsákmányszomjában szinte hihetetlen messzeségű területeket bekóborol, mely kóborlásra hosszú és inas lábai, kifejlett csontos alkata s nem éppen nehéz testsúlya kiválóan alkalmassá teszik. Egy éjszaka hat, nyolcz vagy tiz mértföldet bekóborolni, játék neki, vándorlásai pedig rónákon, heglánczokon keresztül 100 vagy 150 mértföldnyi utakat is megtesz, a mint ezt I. Napoleon oroszországi hadjárata bizonyítja, a honnan a vert francia seregeket a farkasok egészen a Rajnavidékig falkásan követték.

Kóborlásairól rendszeren reggszürkület tájban tér vissza tanyájára, rablóhadjárataira ellenben nemcsak az éjszaka setétjét, de a holdvilágította éjeket is választja, így elmondhatjuk róla, hogy nappali ragadozásai mellett, egyuttal hivatásos éjjeli rabló.

Szerfölött éles érzékei okossággal, elővigyázattal és mindezeket felülmuló féktelen vérszomjjal és rablóvágygyal vannak párosulva, minek következtében sokkal többet szétmarczangol, mint a mennyit el képes fogyasztani. Tíz-tizenöt perc alatt ugyanennyi juhot képes szétszaggatni, a melyekből aztán egy darabbal a legközelebbi sűrűségbe vagy szakadékba vonul, hogy ott széttépve, fölemészsze. Kielégíthetetlen éhségében s véghetetlen falánságában egy juhot egész a csontjáig egy szuszra képes felfalatozni, nagyobb ragadmánynál pedig a maradékot, a kutyához hasonlóan elássa és ha biztosnak érzi magát pihenni rendszerint valami közeli rejtekbe vonul, a honnan csak az éjszaka beálltakor indul éjjeli kóborutjára, miután egy helyen nem igen szeret sokáig időzni.

Végtelen vérszomja mellett legjelemezőbb vonása a gyávaság és ezt csak a hajsza és a menekülni nem tudás végső szükségében vagy kínzó éhségében vetközi le, s ilyenkor aztán gyávasága, furfangos és gyanakvó elővigyázata féktelen vadsággá és veszedelmessé változik, s vakmerően neki támad az embernek és nagyobb állatnak egyiránt.

Ez a kínzó éhség indítja arra a farkasokat, hogy télen kisebb-nagyobb csapatokba gyülekezve, közösen vadászszanak préda után... Az ilyen rabló csordákat — daczára, hogy közös és jól átgondolt támadási terv szerint üzik a vadászatot, az éhség és falánság kielégítésén kívül semmi nemesebb érzés nem fűzi egymáshoz, miután súlyosan megsebesült, vagy elhullt társaikat kanibáli módon irgalmatlanul szétszaggatják és fölemésztik, sőt nemcsak ezeket, hanem még elsatnyult, beteges fajrokonait is.

(Vége köv.)

Oh, vége van már!... csak bucsuzni jöttem,
S meglátni még utólszor, rengeteg!...

A mély sötétből most lassan kiválik
A holdkorong gyér lombu fák között,
S emelkedőn a tölgyek sudaráig
Megállni látszik messze táj fölött,
S mig rőt testét fehérre mossza szépen
A kékhullámu ég azurvizében:
Lehull a fátyla, egy picinyke felleg,
S e dévajsa gon nagy-sunyin nevetnek
A hunyorgó szemű kis csillagok...
Az erdő is más mezt ölt most magára;
Hová lehull a hold ezüst sugára:
Pázsit, virág, lomb. minden úgy ragyog.
S a csend is itt-ott mintha megszakadna.
A vén bagoly huhogva száll odább a
Sűrű bozóttól teljesebb homályba;
A lesben álló kis vadászmenyét
Véknyan sivitva most már elragadja

A megriadt madár-család fejét.
S anyát, fiókát sorra fojtogatva:
Egy-két tojást ropogtat, s úgy találja,
Hogy érdemes volt csettintgetni rája.
A mókus ásit és szemét törölve
Bámul, hogy oly hamar megvirradott,
S egy bukfencel köszönti a — napot;
Mig észretérve, hogy csalódik: ölbe
Szóritja újra kisdédét s elalszik,
De — háttal fordul a csalóka holdnak...
A cserjésből is egy-egy hang kihallszik;
Az alvó csizék álmukban csipognak,
S a harkály koppant éjbogar után,
De álmosan -- fáhéjat hánt csupán.
És így, az erdő néhány pillanatra
Fölrezen álmából a csalta fényre,
Mig ujra elpihen, s tovább szunnyadva
Folytatja álmát...

Én vagyok csak ébren,
S kitárt karokkal állok a holdfényben.

LEVELEZÉS.

Ujbányán 1902 Deczember 20-án.

Tekintetes szerkesztő ur!

Kedvelt szaklapunk folyó évi 12. számában egy tényleg fényes vadászatról szóló közlést olvastam s a mélyen tisztelt kartárs ur, a fényes vadászat eredményének közlöje a fölötti sajnálatának ad kifejezést, hogy a többi kartársak nem adnak lapunk hasábjain értesítést a vadászati eredményekről s hogy az nem történik, a hibát abban látja, hogy vagy kényelem szeretők vagyunk, vagy sajnáljuk azt az egy pár percet, melyet a levél írása megkíván.

Megengedem, egyeseknél lehet az a hiba, de a felvidékiekre nem vonatkozhat, mert azoknak ugyan nincsen alkalmuk a kényelmet megszeretni; úgy kell huznunk az igát, mint a lónak (bocsanat a durva összehasonlítáért) s a mi az idő sajnálását illeti, arra némely főnökünk azt szokta mondani, hogy ázt nem kell sajnálni mert az Isten ingyen adja, tehát semmibe sem kerül s ebben van is valamely igazság, hogy nekünk abból szokott csak legtöbb kijutni, ami semmibe sem kerül, míg a mi ér valamit, abból kevesünk van.

Annak, hogy a vadászatokról ritkán látunk hirt a lapunkban, talán legnagyobb oka az, hogy nem tudunk fényes eredményt felmutatni s a silányakat resteljük közölni. Ime én közlök valamit az itteni vadászatról s akkor meglátszik a különbség vadászat és vadászat között.

Ujbánya város 5000 k. holdnyi erdőterületeért évi 250 kor. haszonbért fizet két itteni tekintélyes vadászur. Vadászataikon én és három kollegám rendszeren részt veszünk, de ha időnk és kedvünk van, magunknak is meg van engedve nyulacszkázní.

Vadászatainkon rendszeren 8—10 puskás vesz részt s 4—5 hajtó 3—4 taeskövel s ha egész nap vadászunk, az eredmény 2—3 őz és ugyanannyi nyul, de néha bizon reggeltől estig is elcsavargunk s még csak egy szőröcskét sem látunk, mert itt a vad csak szórványosan fordul elő s különösen nyul van kevés, mert az erős telekben sok elpusztul, a másik rész pedig beszorul az irtványosok közé, a hol a szénaboglyák tövében hol a béres, hol a gazda még kapával is agyonüti, egyébként pedig az erdők alatt lakók mindegyikének van flntája s egytől egyig vadorzók.

Az 5000 hold területen több évi feljegyzés szerint átlag a következő vad lesz évenként elejtve: szarvas 3—4, őz 26—27, vaddisznó 5—6, nyul 30—32, róka 6—7, borz 5—6, vadmacska 2—3, nyest 5—6, császármadár és fogoly 24—26 darab.

A vadászati költség az ejtett vad értékének és a vadászati bérnek mintegy háromszorosát teszi, tehát elég drága mulatság.

Nem mulaszthatok el itt még egyet felemlíteni.

Ismeretes dolog, hogy ha máskor nem, legalább a vadászatok alkalmával a legnagyobb urak is szívesen szóba állanak az erdőőrrel vagy vadásszal, jól teszik tehát azok a kartársak, kik ebben a szerencsében részesülnek, ha őszintén feltárják bajainkat s kivált egyesületünk ügyében már előre is kikérik pártfogásukat, mert ez bizonyára nagyot fog lendíteni a dolgon.

Az összes tisztelt kartársaknak, valamint a szerkesztő urnak is boldog ünnepeket és újévet kívánva vagyok igaz hive

Duba Sándor,
városi erdővéd.

Hasznos tudnivalók.

Hogyan lehet jó legelőt készíteni. A jó legelő nélkülözhetetlen feltétele csaknem valamennyi gaz-

Kis mókusom, — ha ébredsz holnap reggel,
Mit megígértél egykor ne feledd el!
Ha nem leszek már, vagy más utra szállok:
Köszönts nevemben minden száll virágot.

Ti békés fészkek, — legyetek megáldva,
Hogy dal fakadjon, hol virágos ág van;
S ti büszke törzsek, haljatok meg bátran,
Ha földre sujt a kalmárlelkek bárdja!
Ti havas bércek, — hogyha egyszer eljő
A villámterhes, bosszus viharfelhő
És meprepsz, — görögjete a völgybe;
De vigyázzatok a cserfára, tölgyre,
Bajuk ne essék!... de a gyomot, gazt
Tiporjátok le, hogyha megakaszt!

Zugó patak, — megáldom a futásod.
Tengerbe vágysz?... Menj, áldásom veled!
De óceán légy bár: sohse feledd,
Hogy — odvas fából bugygyant ki forrásod!

S ős fák, ti mind!... ha költő téved erre,
Mi enyém volt itt: — adjátok neki.
S ha könnyekkel jó, s tomboló keserve
Mély utaitok csöndjét fölveri: —
Gondoljatok rám, én is csak így tettem
S meggyógyult mégis köztetek a lelkem.

Meggyógyult, — s elhagy... Oh, ha visszatérne
Csalódva egyszer... jajgató sebére
Hullatnál-e hüs harmatesöppeket?
Meggyógyitná-e ujra, rengeteg?...
Nem!... Elmegyek, s nem térek vissza többé;
Bukik vagy győz szent harcba szálló lelkem,
E bucsukönny elválaszt mindörökké,
S elhagylak, áldva, én édes szerelmem!...

ADOMÁK.

A számár-ször színe. T. Milyen a számár-ször színe?
— kérdi a tanító szakállát simogatva, mit a gyerek néma sugás-
nak vévén, rávágja: Mint a tanító ur szakállá,

daságnak, de ennek dacára kevés oly gazdaságot találunk, a melyben a legelő tényleg jónak lenne mondható. — Eltekintve attól, hogy nálunk a legelők kezelésével nem sokat törődnek, legelőink silány állapota főként arra vezethető vissza, hogy a legelők alakítása nem történik szabályszerűen, — Annak a ki legelőt akar alakítani, először is arra kell törekedni, hogy kellően előkészített, azaz porhanyós és jó termőerőben levő földekkel rendelkezék, de másodsor szükséges az is, hogy egy kis türelme legyen ahhoz, hogy a legelőt legeltetés alá vegye, mert épen a nemesebb füvek fejlődése, megbokrosodása és megerősödése hosszabb időt igényel. — Ha egy legelő fiatal korában már használatba vétetik, akkor a jó növények rövid idő alatt kivesznek, helyöket elfoglalják a gyomok és vége a jó legelőnek.

A legelőkészítés első munkája legtöbb helyen a terület sekély feltörése, majd őszi mélyszántása és tavaszi grubberozása. — Csakhogy az ily módon készült legelőnek a föld termőképessége nem egyenletes s azért sokkal helyesebb a legelőterület alakítását megelőzőleg kapás növényt termelni, azt istállótrágyával és műtrágyákkal gazdagon ellátni, s csak azután az idézett talajelőkészítő munkálatokat fogantatosítani.

Az elvetendő fűmagkeverék megválasztása szintén nem könnyű dolog. A magkereskedők által nagy hangon hirdetett receptek e tekintetben mit sem érnek, hanem minden gazdának önmagának kell elkészítenie a fűmagkeverék összeállítását. — Legjobb kiindulási pont e tekintetben a vadon előforduló legelői növényzet, s a keverékbe azon jó növények magvait vesszük fel, a melyek vadon is nagy mennyiségben találhatók fel az illető helyen; mondjuk pl. hogy az illető hely agyagos talaj, akkor minden valószínűség szerint; csomós ebir, réti csenkesz, angol perje, réti komócsin, vörös és fehér here fordulnak elő ott vadon s így ezek magvait fogjuk bevásárolni. Megjegyezzük még, hogy a fűmagkeveréket őszi gabonába nem tanácsos vetni, mert télen át a füvek legnagyobb része kiveszne. — A vetési időre legjobb a tavasz.

(F. U.)

Kevés tejet adó teheneket nagyobb tejleadásra lehet szoktatni egy dán szakiró, Hegelund módszere szerint. Ő azt bizonyítja, hogy a gyakori fejés által a kevés tejet adó tehén sokkal többet ad. Egy tehén, mely $3\frac{1}{2}$ kg. erőtápszert és 4–6 kg. marharépat kapott kellő mennyiségű szénával, három héttel borjuzás után, háromszori fejés mellett $3\frac{1}{2}$ kg. tejet adott. A tehenet ezután napjában nyolcszor fejték és ugyanazon táplálék mellett naponta 10 kg. tejet nyertek, melynek vegyi össze tétele ugyanaz maradt. A nyolcszori fejtést három hétig folytatták s azután lassankint visszatértek a háromszori fejésre és a tejmennyiség megmaradt 10 kg. mellett. Egy másik tehén csak 5–6 kilogramm tejet adott s miután hetzsor fejték naponta s ezt az eljárást három hétig folytatták, a tejmennyiség 14,5 kilogrammra rugott és a mellett akkor is, mikor visszatértek a régi háromszori fejésre.

KÜLÖNFÉLÉK.

Csoda tojás. Prágai József kartársunk arról értesít, hogy egyik tyukja folyó hó 12-én egy a ludával egyenlő nagyságu tojást tojt, mely feltöretvén, abban még egy rendes és teljesen kifejlett tyuktojás találtatott.

A merénylet kaka. A szecswai kerületi kapitányság egyik tisztviselőjének, Pleot Ignácznak felesége furcsa merényletnek lett áldozata. Pleotné elfogott ud-

varán egy tyukot s a rikácsoló állatot be akarta vinni a konyhába; alig haladt azonban néhány lépésnyire, reá támadt a kakas. A dühös állat fejére repült urnőjének és vadul csapkodta fejét a csőrével. A megrémült nőnek jóformán védekezésre is alig jutott még ideje, mikor a kakas vadul nekivágott egyenes a szemének. A sérülés olyan súlyos volt, hogy Pleotné szeme néhány pillanat alatt kifolyt. Jajveszékelésére előfutott a ház népe, de ügygyel-bajjal sikerült csak kiszabadítani a veszedelmesen sebesültet a vérengző állat karmaiból. Pleotné egyik szemvilágát teljesen elvesztette s szerencséről beszélhet, ha a másikat sikerül majd megmentenie.

Bestiális apa. Nagy-Köveres község lakosságát minap óta hajmeresztő bűntény tartja izgatottságban. Dercsa Miklós gazda, hét éves fiacskáját bestiális módon akarta eltenni láb alól. Pár nappal ezelőtt kicsalta fiacskáját az erdőbe, hol kötelékkel és drótokkal egy fához kötötte és ott hagyta őt a vadállatok és a hideg martalékaul. A szegény gyermek hiába jajgatott és kiabált segítségért, napokig nem járt arra senki és nem segíthetett rajta. Delimán György erdőőr végre arra járt minap és megtalálta az alélt fiúcskát, a kit megszabadítva köteleitől, bevitt a község házára, hol még sikerült őt életre kelteni. Miután langyos tejjel és egyéb folyékony étellel magához térítették, a szerencsétlen gyermek saját édesapját a vádolta bűntény elkövetésével. Azt mondotta, hogy apja kicsalta az erdőbe, ott előbb irgalmatlanul elverte és odakötözte a fához. Hiába volt minden sírás és könyörgés, az öreg nem hallgatott gyermekére. A csendőrség az apa ellen megejtette a vizsgálatot. Az apa tagadja tettét és azt állítja, hogy ő azt hitte, hogy fia a nagyapjánál tartózkodik.

Tej — poralakban. Egy francia folyóiratban dr. Case ismerteti dr. Campbell pensylvániai orvosnak arra irányuló tanulmányait, hogy a tejet poralakban előállítsa, illetve porrá változtassa. S ime, sikerült a kísérlete s ma már lehetővé van téve, hogy a legmelegebb világ-részen is elvezethet a tejet s ki van zárva, hogy az a hőség miatt elromlanék; a tejnek gőzzé változtatása meddő munka maradt; a süritett tejnek meg az a hátránya, hogy a tiszta tej alkatrészeiből csakis a casein van meg benne; de a poralaku tej ugyyszólván megoldotta az oly nehéz feladatot. Hogy tényleg nem volt könnyű ennek a problémának a megfejtése, onnan is kiviláglik, hogy dr. Campbell három teljes évet szentelt a kutatásoknak s hogy 480 000 koronába került ez a három év. De a pénze most busás kamatokkal térül meg, a mennyiben most már a poralaku tej a kereskedelemnek rendes árucikkét fogja képezni.

A seprő. Talán nincs holmi, a melyhez annyi babona fűződnék, mint a seprőhöz. Az ország magyar, német, tót, oláh és szerb népe sokat tud a seprőről mondani. Az oláh például szentül meg van győződve, ha az ajtó küszöbére seprőt tesznek vagy kettőt keresztbe raknak: a boszorkány nem tud átlépni rajta. A seprővel megtámasztott ajtó úgy be van csukva, mintha két lakattal zárták volna be. Keresztelő napján elég, ha fordítva támasztanak az ajtóhoz seprőt, a padlásra tett másikat pedig a keresztzülők lépik át s az ujszülött mentve van a boszorkányvarázstól. Szerencsét hoz az új ház lakójára, ha beköltözéskor kenyeren és són kívül használt seprőt is hoz bele. Az asztalt és a padot azonban nem szabad seprővel tisztítani. A ki teszi: ragados betegséget kap, a ki pedig az ilyen padra ül: nyavalyatörős lesz. A seprő el is távolítja a betegséget. A görcs megszűnik, ha a beteg nyírfaseprővel alszik. A fogfájás is elmúlik, ha a templom padlására seprőt tesz a beteg s valaki átlép azon. Az egerek kipusztítására nincs jobb mód, mint ha husvét előtt

való napon új seprővel seprjük ki a ház szögleteit. A jégesőtől, villámcsapástól s más elemi kártól megszabadul a gazda, ha az ereszt alá seprőt szur. A jövőt tudja meg az, a ki éjfélnél, keresztuton vagy páros határkőnél seprőre áll. A kíváncsi hajadon megtudhatja, ki lesz a jövődöbelje, ha éjfélnél tizenkét lépést hátra lépkedve söpri a szobát. A seprőt hátra kell dobni s gyorsan a tükörbe nézni. Nemcsak a konyha- vagy a szobaseprőnek, de még az istállóseprőnek is megvan a varázsos ereje. Jót tesz a most vásárolt marhának, ha az istállóba először seprőn keresztül lép. A baromfi házhoz szokik, ha seprőn kergetik át. Ha rossz vagy véres tejet ad a tehén: seprőn keresztül kell fejni. Az ijedős lovat meg lehet javítani, ha az istállóból kijövet seprőn ugratjuk keresztül. A veteményes kert végébe dugva segíti a kelkáposzta és a zöldség fejlődését. A vakondok, egér, hörcsög elpusztul arról a földről, a melyet a gazdája seprőn lovagol körül.

Szerkesztői üzenetek.

Özv. Krizsán Jánosné és árvái részére a következő adományokat vetük: Németh Gyula urtól Szegzárdról 3 kor. Sz. Gy. Zalatnáról 1 kor. összesen 4 koronát, mely összeget rendeltetési helyére fogjuk juttatni. Fogadják a szíves adakozók köszönetünket! **Duba Sándor** urak Ujbánya. A közleményt köszönjük. Előfizetése 1902 végével járt le. **Lisska Lípót** urnak. Kecskemét. A 6 korona beérkezett igazoljuk. Légy szíves az új hívünknek szíves üdvözlőnkét átadni **Boeskey Antal** urnak. Gyalu. Az 1902 végéig járó 4 korona vételét igazoljuk. **Bognoczky József** urnak. Tökés. 1903 június végéig van előfizetve. **Smolenszky Sándor** urnak. Bruckenau. A 4 korona előfizetési díjat köszönettel vettük **Kepröu Bukur** urnak. Kb. Toplicza. 2 korona beérkezett. Igazolványáért lett írva, de még nem jött meg. **Marsalkó Benedek** urnak. A. Telek. 1902 év végéig rendben vagyunk **Pelenczei József** urnak. Csehi. A lapokat utanküldtük s azt hisszük, hogy helyesebb címzés mellett most már rendesen kapja. **Kovács Ferencz** urnak. Z. Apáti. A mi feljegyzésünk szerint a lap előfizetése október végén járt le s így a 2 koronával jövő február végéig lenne előfizetve. **Pfister Károly** urnak. N. Beeskerek. A lapot mindig rendesen küldjük s így csak a postáján lehet a hiba. Szíveskedjék megírni, hogy mely számokat nem kapta, hogy utanküldhessük. A 3 kor. 36 fl. beérkezett. **Komora József** urnak. Likér. Az előbbi üzenet első része Önnek is szól. **Prágay József** urnak. Vledény. A lapra múlt évi december elsejével szíveskedett előfizetni s így az előfizetése november végén járt le.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Ajánlkozás.

Erdőőri szakiskolát a folyó évben végzett s az erdőőri szakvizsgát is jó sikerrel letett ifju megfelelő állást keres. Nyelvismerete magyar, német és román. Érdeklődők irjanak a következő címre: ifju **Vancsa Mihály**, vizsgázott erdőőr, Nyén, utolsó posta Bodola. Háromszék vármegye.

8-10

Szárnyasaink.

Az egyedüli magyar nyelvű baromfitenyésztési képes szaklap foglalkozik a baromfitenyésztés összes ágaival, betegségeivel és ezek gyógykezeléseivel. A lap az Országos Baromfitenyésztési Egyesület hivatalos közlönye és **Parthay Géza** igazgató szerkeszti. Előfizetési ára egész évre 8 korona, fél évre 4 korona. Mutatvány számokat szívesen küld a kiadóhivatal:

Budapest, Rottenbiller-utca 30 szám.

ÉLŐ VAD!

Élő foglyokat, fácánokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, vad tengeri nyulakat, baglyokat és minden más állatot magas áron vásárol az „Élőállat-kiviteli vállalat és állatnagyerkeskedő”: **O. Frank, Wien IV., Waaggasse Nr. 12.** Továbbá szállítok mindennemű élő vadat és más első minőségű állatot. Minden vadásznak és vadászatkedvelőnek nélkülözhetlen tanácsadóval ellátott képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Csoportos nyulafogáshoz saját hálóimat és foglyok s fácánok szállításához saját csomagolási eszközeimet bérmentve küldöm meg

Vadászat és Állatvilág.

Vadászati zoológiai és kinológiai képes szaklap **Bárony István** és **Fonagy József** közreműködésével szerkeszti **Parthay Géza**. Előfizetési ára egész évre 8 kor., fél évre 4 korona. Mutatvány számokat díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

AKÁCZMAGOT

bármely mennyiségben vásárol
Magyar Magpergetőgyár
Faragó Béla
Zala-Egerszeg.

A hová ajánlatok küldendők.

5-5

Skaba Károly H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.
A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, satkantyukban, vadász, vő és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltósági Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közreboicsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDO ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a be-
tekinthető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt meg-
rendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink
kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készségeel beszerezünk és a vidéki megren-
delések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet forditunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket meg-
tévesztetni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez
szükséges részletfizetési megrendelési ivet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb
figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltósági Földmívelésügyi Ministerium
hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos
elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a meg-
rendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB és LEGJOBB HIRNEVÜ ORAUZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. és KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB-
KRONOMETER- és MŰ-ÓRAS
FELTALÁLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRAKNAK STB. STB.

ORÁK ÉKSZERÉK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KESZPENZERT VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK SZODILLUSZTRATÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szár-
nyasokat és szörmés vadat kitömésre.

Jutányos árak, kitűnő munka,
művészi kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászati képes folyó
irat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként
kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.